

Sygn. akt I Ca 198/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Nazdrowicz
-----------------	------------------------

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2016 r. we Włocławku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w G.

przeciwko H. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego we Włocławku

z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt I C 3404/15 upr.

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włocławku pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Mariusz Nazdrowicz.

Sygn. akt I Ca 198/16

UZASADNIENIE

Apelacji powódki nie sposób odmówić słuszności, gdyż trafny okazał się przede wszystkim zarzut obrazy przepisu art. 339 § 2 kpc.

Powyższy przepis przewiduje domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczących okoliczności faktycznych w wypadku bezczynności pozwanego, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Domniemanie to dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i zastępuje jedynie postępowanie dowodowe. Ustawodawca wychodzi z założenia, że skoro pozwany – powiadomiony o rozprawie i pretensjach strony powodowej – nie wdaje się w spór, to znaczy, że nie zaprzecza powołanym w pozwie faktom.

W procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki (tego właśnie dochodzi spółka (...)) powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły stosowną umowę oraz to, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Natomiast na dłużniku spoczywa ciężar wykonania zobowiązania, czyli udowodnienia, że pożyczkę zwrócił (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 11 czerwca

1999 roku II CKN 390/98 opubl., OSNC 1999/12/217, wyroki Sądów Apelacyjnych: w Łodzi z 31 lipca 2014 roku I ACa 174/14 nie publ., LEX nr 1506240 i w Poznaniu z 20 września 2006 roku I ACa 394/06 nie publ., LEX nr 298577). Jeżeli więc pożyczkodawca twierdzi, że biorący pożyczkę nie zwrócił mu określonej kwoty tytułem należności głównej (a nie przekracza ona sumy będącej przedmiotem zobowiązania) to Sąd wobec zaistnienia przesłanek umożliwiających wydanie wyroku zaocznego co do zasady musi przyjąć, że do zapłaty tej kwoty nie doszło. W realiach rozpatrywanej sprawy sytuację komplikuje to, że w skład należności głównej wchodzi opłaty wstępne od każdej z pożyczek oraz opłaty za obsługę pożyczki w miejscu zamieszkania. Powódka dochodzi także kosztów – najogólniej mówiąc – podjętych działań windykacyjnych twierdząc, że takowe miały miejsce. Ta ostatnia okoliczność niewątpliwie należy do sfery faktów, a więc Sąd powinien przyjąć (pomijając już inne dowody), że działania te zostały rzeczywiście przedsięwzięte.

Jeżeli chodzi o wspomniane przed chwilą opłaty to zasadność ich ponoszenia przez pozwaną powinna być przedmiotem oceny z punktu widzenia zgodności czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 kc) lub występowania klauzul abuzywnych (art. 385¹ i n. kc). Trudno bowiem pominąć – co jednak umknęło uwagi Sądu I instancji, choć zakwestionował on daleko mniejsze kwoty związane z szeroko rozumianymi działaniami windykacyjnymi – że łącznie opłaty te w przypadku umowy z dnia 31 grudnia 2014 roku przekraczały wysokość kwoty, która otrzymała powódka,

a w przypadku drugiej umowy (z 14 stycznia 2015 roku) były niewiele niższe. Jednakże jest to kwestia materialnoprawna, a nie faktyczna. Domniemanie z art. 339 § 2 kpc nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z 31 marca 1999 roku I CKU 176/97 nie publ., LEX nr 37430, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 września 2013 roku I ACa 494/13 nie publ., LEX nr 1378705). Obowiązkiem Sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest zawsze rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego żądanie strony powodowej jest zasadne. Nie ma to jednak nic wspólnego

z wątpliwościami w rozumieniu art. 339 § 2 kpc, przemawiającymi przeciwko przyjęciu prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych.

Podobnie rzecz się przedstawia w odniesieniu do odsetek. Ich skapitalizowana wysokość (taki mechanizm zastosowała powódka) również nie jest objęta domniemaniami z art. 339 § 2 kpc. Sytuacja przedstawiałaby się odmiennie, gdyby powódka wskazała datę popadnięcia pożyczkobiorcy w opóźnienie, od której biegły odsetki (wówczas ta data byłaby określonym faktem). Bez tego nie sposób skontrolować prawidłowości żądania zapłaty odsetek w świetle prawa materialnego, wobec czego powództwo w tej części podlegałoby oddaleniu.

Należy zwrócić uwagę, że powód formułując niestarannie pozew (niezawierający niezbędnych faktów) naraża się na ryzyko oddalenia powództwa, zwłaszcza w przypadku dochodzenia wykonania umów kredytu czy pożyczki w zakresie świadczeń akcesoryjnych (odsetek). Z drugiej jednak strony nie powinno dojść do sytuacji, by nie należał mu się co najmniej zwrot kwot wypłaconych kontrahentowi.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd a quo rozważyć zasadność roszczenia w świetle wskazanych wyżej przepisów prawa materialnego i dokona niezbędnych obliczeń celem ustalenia, czy doszło do wygaśnięcia zobowiązania (w całości lub w części) wobec spełnienia świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy we Włocławku na podstawie art. 386 § 4 kpc uchylił kwestionowany wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włocławku. O kosztach procesu za drugą instancję rozstrzygnięto w myśl przepisu art. 108 § 2 kpc.

Wychodząc z błędnego założenia, że istnieją wątpliwości odnośnie twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie Sąd meriti uchylił się w istocie od zbadania materialnoprawnej podstawy powództwa, co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy w rozumieniu przywołanego przepisu.

SSO Mariusz Nazdrowicz